noviny DUSLO

ročník XII., číslo 2, jún 2023

pre zamestnancov spoločnosti DUSLO ENERGY OF YOUR GROWTH 65 člen koncernu AGROFERT 30 1993–2023

Zelená správa za rok 2022 strana 4 | Zaujímavosti o zamestnancoch strana 6 | Zachránili sme sokola strana 8

Vážení spolupracovníci, dámy a pánové,

máte před sebou další číslo letošních novin Duslo, ve kterých se dozvíte informace o dění v naší společnosti za první měsíce roku 2023. Žijeme v rychlé a chtělo by se mně říct i zvláštní době, kdy místo jistot, na které jsme bývávali zvyklí, žijeme v období plném nejistot. Po loňském složitém, ale nakonec ekonomicky velmi úspěšném roku, se situace dle dostupných informací a statistik postupně obrací k horšímu v celém výrobním sektoru. Aktuálně Evropa a tím i jednotlivé členské státy EU nezažívají dobré období. Na Ukrajině, bohužel, nadále probíhá válečný konflikt, který rozhodně nepřispívá ani stabilitě ani ekonomice světa a dotýká se bezprostředně – prostřednictvím vývoje ekonomiky, cen energií a nakonec i životních nákladů každého jednoho z nás. Evropa se vydala cestou, kdy se chce stát jakýmsi pomyslným spasitelem environmentu světa, a dosáhnout během několika let uhlíkovou neutralitu, aniž by si vedoucí představitelé Evropské unie a jednotlivé vlády členských států uvědomovali ekonomickou cenu, a vůbec technologickou možnost takovéhoto směru, a jaké to bude mít konsekvence do cen produktů a nakonec i zaměstnanosti. A aby toho nebylo dost, v politice, která je velmi úzce propojena s ekonomikou, na Slovensku došlo k odvolání Vlády SR a ustavení úřednické vlády do plánovaných parlamentních voleb na konci měsíce září tohoto roku.

Letošní plánovaný hospodářský výsledek za období prvních pěti měsíců není bohužel takový, jako jsme plánovali a jaký jsme i očekávali. Trh s našimi produkty je velmi rozkolísaný, prodejní ceny se oproti loňskému roku zásadně propadají výrazně rychleji jako ceny nakupovaných surovin, a to hlavně zemního plynu a elektrické energie.

V měsíci srpnu je před námi vynucená odstávka Čpavku 4 a návazných výrobních jednotek, spojená s nutnou opravou části technologie, která naši společnost dále nákladově zasáhne. Musíme věřit tomu, že podzimní měsíce budou v objemech výroby i v prodejních cenách našich produktů lepší jako v jarním období.

Vážení kolegové, venku už konečně nastává letní počasí, jak to po nevýrazném chladném jaru vypadá a blíží se období letních dovolených a letních prázdnin našich potomků. Chtěl bych Vám touto cestou popřát krásné dovolené – ať Vám vyjdou podle Vašich představ, ať už je plánujete strávit na Slovensku či v zahraničí, u moře, řeky, rybníka či na horách anebo i ve svých nemovitostech či zahrádkách. Užijte si zasloužené dovolené k načerpání sil v teplém a krásném létě a buďte na sebe i své blízké opatrní.

Přeji všem krásné a klidné léto.

Ing. Petr Bláha, generálny riaditeľ

Zamestnanecký deň Duslo a VUCHT 2023

V tomto roku si pripomíname významné výročia – 65 rokov od založenia Dusla, 30 rokov od vzniku Agrofertu. A pred 80 rokmi bol založený Hádzanársky klub Slovan Duslo v Šali. Všetky tieto výročia si naši zamestnanci s rodinami pripomenuli na Zamestnaneckom dni Duslo a VUCHT, ktorý sa konal po dlhých štyroch „pôstnych“ rokoch.

Tento deň asi najviac očakávali deti a určite neboli sklamané. Ponuka atrakcií bola bohatá a pestrá, deti každého veku sa mohli baviť, šantiť či športovať. Skvelý program bol pripravený aj pre dospelých.

Takmer 1000 zamestnancov a ich vyše 800 detí a vnúčat, ako aj ďalšia tisícka zúčastnených rodinných príslušníkov, spolu vytvorili skvelú náladu počas celého dňa.

Pri príležitosti jubilea založenia Hádzanárskeho klubu, ktorého generálnym sponzorom je Duslo, sa divákom na javisku a neskôr na autogramiáde predstavili hádzanárky – ženy aj mládežníčky. Petr Bláha, generálny riaditeľ Dusla, spolu s predsedom výkonného výboru Marekom Kurňavom a kapitánkou Katarínou Pócsikovou, rozkrojili slávnostnú tortu, na ktorej si pochutili mnohí návštevníci.

Po dlhých štyroch rokoch bez konania takéhoto podujatia zamestnanci Dusla s rodinami strávili krásny, bohatým programom naplnený Zamestnanecký deň. O atraktivite tohto podujatia svedčia vyjadrenia našich kolegov.

(jav)
Foto: Juraj Kovács, ÚV Anorganika, Čpavok 4

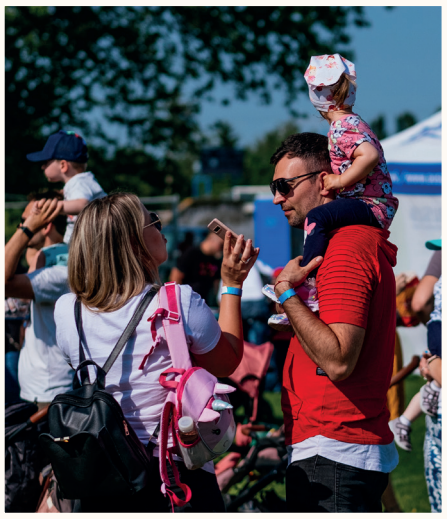

Zamestnanecký deň 2023

Anketa

Vladimír Petro, ÚGR

Tohtoročného Zamestnaneckého dňa som sa zúčastnil s manželkou, dcérou, zaťom a vnúčatkami, trojročným Mathiasom a päťmesačnou Mayou.

Hneď po príchode sme si pozreli Šaľu z hasičskej plošiny. Mathiaskovi sa najviac páčili hrady na skákanie, dokázal by tam tráviť hodiny a pri skákaní zabudol aj na jedlo a pitie. Ďalšou super atrakciou pre neho bol stan s legom. To je tiež jeho obľúbená činnosť - skladať rôzne autá, domy a iné stavby. Program bol tento rok dobre zvolený.

Dcéra so zaťom si vypočuli vystúpenie Peter Bič Projekt, ja s manželkou sme si zatancovali pri skupine Ščamba. Stretol som veľa kolegov a priateľov, s ktorými som sa príjemne porozprával.

Pozreli sme si aj finálové zápasy v hokeji, len škoda, že v nich nehrali naši.

Tento rok bolo dobre vymyslené pravidlo - kto chcel dostať bonus, musel absolvovať nejakú aktivitu. Deti i dospelí sa v posledných rokoch veľmi málo pohybujú, preto je každý pohyb dobrý. Tešíme sa na budúcoročný Zamestnanecký deň.

Andrea Bergendiová, ÚGR

Bolo mi touto cestou umožnené poďakovať sa celému organizačnému tímu Zamestnaneckého dňa za úžasne zorganizovaný deň, ktorého sme sa v krásne májové sobotné popoludnie zúčastnili. Bol to neskutočný zážitok. Užila som si ho s celou mojou rodinou a najviac s vnúčatami. Riško sa najviac tešil na hasičskú plošinu a lego stánok. Sofinka ako veľká slečna využila možnosť zapletania vrkôčikov, líčenie a v plnej paráde sa predviedla na bubnovej show, kde si spoločne s bubeníkmi aj zahrala. Najmenšieho Vladka som sprevádzala po rôznych atrakciách a najviac sa spolu s Riškom vyšantili na skákacích hradoch. Deti sa veľmi potešili aj darčekom, ktoré dostali ako odmenu za športové aktivity.

My dospelí sme si, samozrejme, najviac užili super koncerty a ženská zostava aj diskotéku. Som veľmi rada, že po ťažkých rokoch spôsobených pandémiou sme sa mohli opäť uvoľnene zabaviť. Radosť zo zážitkov z celého dňa je nezabudnuteľná.

Ešte raz veľká vďaka a o rok dovidenia.

Ing. Jozef Vestenický, ÚV Anorganika

„Aha, pozrite, koľko je tam veľkých skákacích hradov!“ boli prvé slová našej štvorročnej dcéry po vstupe do areálu. Keďže sme jej nepovedali, kam presne ideme, Zamestnanecký deň Dusla, či skôr atrakcie pre deti, boli pre ňu jedným veľkým prekvapením. Pri vstupe sme sa nevedeli vynadívať, kam všade možno ísť a čo všetko vyskúšať či ochutnať.

Prvé kroky boli nadmieru jasné už podľa otázky, ktorou sme začali. Cestou nás však zaujal a potešil stan plný aktivít pre dievčatá a chlapcov, malých aj veľkých. Za 10 minút sme si stihli spraviť náramky a už sme aj vyberali, čo malej namaľujú šikovné dievčatá na tvár a aké copíky jej zapletú.

Absolvovali sme povinnú jazdu po všetkých skákacích hradoch a pohybových aktivitách a kým si maminka vychutnávala kávičku od baristov, už sme sa náhlili na koncert Fíha Tralala. Naša Terezka a ostatné deti sa priamočiaro rozbehli k pódiu, kde nasledoval neutíchajúci tanec a spev od začiatku až po koniec koncertu.

Dali sme si chutný neskorý obed a presunuli sa na penovú show, na ktorej sa poriadne vyjašili deti všetkých vekových kategórií, na čele s našou malou.

Pre nás bol tento „Rodinný deň“ nadmieru vydarený a bohatý program potešil nás a hlavne našu dcérku. Budeme veľmi radi, ak tradícia Zamestnaneckého dňa Dusla pretrvá aj v nasledovných rokoch a vyčaruje úsmevy na tvárach malých aj veľkých, tak ako doteraz.

Ďakujeme, Duslo.

Rozália Alakszová, ÚV Organika

Po dlhom pandemickom prázdne sme sa opäť stretli na Zamestnaneckom dni, ktorý ako po ostatné roky predtým organizoval náš zamestnávateľ.

Tento deň, podobne ako varenie gulášov, si užívame o to viac, že ho trávime aj s našimi najbližšími – partnerkami, partnermi, deťmi a vnúčatami. Deťúrence veľké i malé, dievčence i chalani si užívali skvelo pripravený program.

Spomeniem aspoň tvorivé dielne, kde sme vyrábali nádherné náramky, pre fešandy účesy so zapletanými vrkôčikmi či maľovanie na tvár.

Veľký úspech malo aj zbieranie pečiatok za absolvovanie pohybových aktivít, ktoré preverili detskú bojovnú dušičku. Zo všetkých spomeniem aspoň hru „Dusláčik hop“. Bola síce určená menším deťom, ale skvelo sa pri nej zabávali aj tie väčšie. Tu sme si počítali, recitovali básničky, ba aj zaspievali. A predstavte si, ani sme sa pred náhodným obecenstvom nehanbili.

Určite top bola skákacia zóna a nepochybne penová show, čo mnohé deti nezvládli a vyjašili sa v pene až do úplného mokra. Dospeláci mali „radosť“.

Chcem preto poďakovať za seba, ale hlavne za moju vnučku a asi aj ostatné deti, za perfektne pripravený tvorivý i zábavný program celému organizačnému tímu a všetkým, ktorí sa na zabezpečovaní akcie zúčastnili.

Ďakujeme Vám!

P. S.: Taktiež skvelý bol program pre zamestnancov a dospelé osadenstvo. Trošku zamrzelo státie v nekonečných radoch na jedlo a pitie, ale čo už, keď väčšinu z nás „napadol“ hlad v rovnakom čase?

Zamestnanecký deň 2023

Anketa

Andrea Rábeková, ÚV Anorganika

Tohtoročný Zamestnanecký deň som absolvovala prvýkrát so svojou rodinou.

Atrakcie sa nám veľmi páčili a moja štvorročná dcéra si mnoho z nich náramne užila. Najviac ju potešilo maľovanie na tvár a navliekanie náramkov. S dcérou sme boli aj na vyhliadkovej plošine a bol to pre ňu krásny zážitok, za čo veľmi pekne ďakujeme hasičom zo závodného hasičského útvaru.

Veľmi oceňujem nápad s kupónmi na kávu, prosecco a smoothies, ktoré sme dostali za absolvovanie aktivít pre dospelých v súťaži Duslák v akcii.

S kolegyňami sme sa výborne zabavili na večerných koncertoch hudobných skupín. Veľmi ma prekvapila a zaujala aj nočná pyroshow, ktorá bola priam dychberúca.

Bodaj by bol takýto Zamestnanecký deň každý mesiac.

Marek Bodnár, ÚV Anorganika

V sobotu 27. mája som sa ja aj s mojimi deťmi zúčastnil podujatia Zamestnanecký deň Dusla. Aj keď cesta zo Strážskeho bola dlhá, oplatilo sa prísť do Šale na super akciu. Deti boli po ceste netrpezlivé, ustavične sa vypytovali, kedy tam už budeme.

Počasie vyšlo na výbornú, bolo teplo, slnečno a zážitok hlavne pre deti to bol krásny. Mnoho vynikajúcich atrakcií a súťaží pre deti, ale aj dospelí si určite prišli na svoje. Skvelá atmosféra a skvelý program pre všetkých. Ďakujem vedeniu Dusla, že sme mohli zažiť takéto krásne podujatie. Bol to nezabudnuteľný zážitok, myslím, že nielen pre moje deti. Veľmi radi prídeme aj na budúci rok, ak nám to okolnosti dovolia.

Ešte raz ďakujeme.

Mária Ivanovová, ÚNaL

Po niekoľkoročnej prestávke sme sa s rodinami a kolegami znovu stretli na Zamestnaneckom dni.

Dobre bolo malým aj nám veľkým. Celé popoludnie sme strávili v príjemnej nálade stretnutiami a rozhovormi. Naše vnučky sa vybláznili a vyskákali do sýtosti. Predviedli nové copíky, zaspievali a zatancovali si s Fíha Tralala. Tešili sa všetkému a nič im nechýbalo.

Mňa osobne najviac potešila skupina Peter Bič Projekt. V tombole sme síce nevyhrali, ale pekné počasie a dobrú náladu áno.

Zamestnanecký deň je za nami. Ďakujeme.

Mgr. Zuzana Blehová, ÚGR

Počasie nám v sobotu 27. mája doprialo stráviť pekné slnečné popoludnie s rodinou a známymi na Zamestnaneckom dni Dusla 2023.

Bohatý sprievodný program, občerstvenie, príjemné počasie a príležitosť zabaviť sa a oddýchnuť si prilákalo mnoho dobre naladených ľudí. A samozrejme, v dobrej nálade boli hlavne naše deti, na ktoré čakalo veľa zábavných i zážitkových atrakcií. K tým nezabudnuteľným aj pre nás dospelých patrila panoramatická vyhliadka z hasičskej plošiny. Veľký úspech mala aj penová show, v ktorej sa deťúrence riadne vybláznili. Možností na šantenie mali neúrekom, či už na skákacích hradoch, ktoré boli plne vyťažené, cez rôzne súťaže s možnosťou odmeny. Obliehané bolo aj maľovanie na tvár - kde sa chlapci zmenili napríklad na Spidermana a dievčatá na princeznú.

Organizátori nezabudli ani na najmenších. Pre nich bol pripravený detský kútik s hračkami a mohli sa v pokoji a pohodlí pohrať na deke.

Návštevník, či už malý alebo veľký, každý si určite z možností zábavy vybral niečo pre seba a prežil milú a pohodovú sobotu. Ďakujem organizátorom i vedeniu spoločnosti za zrealizovanie Zamestnaneckého dňa 2023.

Poďakovanie Hádzanárskeho klubu

V mene Hádzanárskeho klubu Slovan Duslo Šaľa ďakujem za pozvanie hádzanárok nášho klubu na Zamestnanecký deň Duslo 2023 a za celkovú podporu klubu spoločnosťou Duslo.
V tombole na Zamestnaneckom dni sa vyzbieralo 1630 eur, ktoré vedenie podniku venovalo na podporu mládežníckych družstiev Hádzanárskeho klubu Slovan Duslo Šaľa.
Tieto peniaze použijeme na financovanie účasti na sústredeniach detí, resp. na ich účasť na medzinárodnom turnaji v chorvátskom Čakovci.
Ďakujeme Duslu a jeho zamestnancom.

Ing. Marek Kurňava – Predseda výkonného výboru HK Slovan Duslo Šaľa

Foto strana 2-3: Juraj Kovács, ÚV Anorganika, Čpavok 4

Informujeme

Zelená správa
za rok 2022

Vážení čitatelia,
v „Zelenej správe o vplyve na životné prostredie a stave bezpečnosti za rok 2022“ sa odráža naša snaha o neustále zlepšovanie environmentálnych a bezpečnostných ukazovateľov.

Pozitívom roka 2022 v oblasti hodnotenia miery spoločenskej zodpovednosti spoločnosti bolo **získanie zlatej medaily EcoVadis**.

Pripravujeme:

- **Dekarbonizačné investičné akcie „Veterný park Trnovec nad Váhom“ a „Fotovoltická elektráreň Amerika II“**, realizáciou ktorých sa vyrobí elektrická energia z obnoviteľných zdrojov v predpokladanom množstve 119 000 MWh/rok.
- **Projekt rafinácie pyrolýzneho oleja**, ktorý sa u nás spracuje na benzínovú a naftovú frakciu, ďalej využiteľnú pri výrobe motorových palív, resp. vo výrobe monomérov a následne plastov.

Ing. Petr Bláha
generálny riaditeľ Duslo, a. s.

OVZDUŠIE
Duslo v súlade s podmienkami určenými v platných integrovaných povoleniach a v zmysle platnej legislatívy prevádzkuje 26 veľkých, 6 stredných a 5 malých zdrojov znečisťovania ovzdušia.

V predchádzajúcom roku došlo k významným zmenám na niektorých z nich.

Spomenieme uvedenie do prevádzky nového vypieracieho systému na výrobni močoviny. Nová mokrá pračka bola inštalovaná na cyklóne sušiarne a významne prispela k zníženiu emisií TZL a amoniaku z tohto zdroja znečisťovania ovzdušia.

VODY
Produkcia odpadových vôd je jedným zo sprievodných procesov chemickej výroby. Ambíciou Dusla v oblasti ochrany vôd je udržiavať, resp. znižovať obsah znečistenia vo vypúšťaných odpadových vodách, aby svojou činnosťou neprispievalo k zhoršovaniu stavu vodných útvarov.

Podniku sa darí napĺňať dlhodobý trend dodržiavania určených limitných hodnôt v sledovaných ukazovateľoch znečistenia vo vypúšťaných odpadových vodách. V roku 2022 bolo vyčistených 5 miliónov 740-tisíc m³ odpadových vôd.

ODKALISKO AMERIKA I
Duslo prevádzkuje odkalisko Amerika I, ktoré slúži na akumuláciu a regulované vypúšťanie vyčistených odpadových vôd z čistiarne odpadových vôd do Váhu. Vzhľadom na špecifické podmienky (stály prísun teplej vody, postupné zarastanie sedimentov) sa tu za dlhé roky jeho existencie vytvorila veľmi ojedinelá mokraďná lokalita umelého pôvodu. Inštalovaný infopanel informuje o tvorbe zooplanktónu a výskyte vodných druhov bezstavovcov.

ODPADY
Pri nakladaní so vzniknutým odpadom je prioritným cieľom predchádzanie vzniku odpadu a príprava na jeho opätovné použitie.

Odpady sú zhromažďované a vytriedené podľa druhov. Časť je odovzdávaná na ďalšie nakladanie externým spoločnostiam, časť je energeticky zhodnocovaná v spaľovni na pracovisku v Šali, pričom jej voľná kapacita je poskytovaná aj na energetické zhodnotenie odpadov z externých spoločností.

BOZP, PO a PZPH
Duslo systematicky investuje do obnovy a modernizácie svojich technológií. Súčasťou zvyšovania bezpečnosti podniku je aj vzdelávanie zamestnancov, tiež ich ochrana osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami.

V rámci havarijnej pripravenosti boli vykonávané protihavarijné výcviky so zameraním na najpravdepodobnejšie scenáre možných havarijných stavov. Do závodných hasičských útvarov v Šali aj v Bratislave boli pre zvýšenie bezpečnosti hasičov zakúpené viacplynové detektory nebezpečných látok, nové protichemické obleky a obleky proti sálavému teplu. Pre pracovisko v Bratislave bola zaobstaraná cisternová automobilová striekačka CAS 30.

Ing. Richard Katunský TÚ, OŽPaOZ
Ing. Tomáš Dominik UGR, OBTS
Foto: Archív Duslo, a.s.

Podrobnejšie informácie nájdete na ***https://www.duslo.sk/sk/aktuality/zelena-sprava-za-rok-2022***

Skladovanie horľavých kvapalín

V súvislosti s legislatívnymi požiadavkami skladovania horľavých kvapalín pre cyklohexylamín, dicyklohexylamín podľa STN 730844 v IBC kontajneroch na prevádzke Finalizácie, expedície a skladov (FEaS) vznikla potreba na vybudovanie vhodných skladovacích priestorov. Doteraz bol pre skladovanie IBC kontajnerov určený priestor v objekte 44-02 (rozpúšťanie dusitanu sodného).

Zámerom vybudovania nového skladu bolo zvýšenie bezpečnosti práce, zlepšenie pracovných podmienok, zlepšenie ochrany životného prostredia a hlavne zabezpečenie požiarnej ochrany prevádzky FEaS.

Ako najvhodnejšie skladovacie miesto v zmysle vyhlášky č. 96/2004 Z.z., ktorá stanovuje zásady protipožiarnej bezpečnosti pri manipulácii a skladovaní horľavých kvapalín, ťažkých vykurovacích olejov a rastlinných a živočíšnych tukov a olejov, bol vybraný nevyužívaný priestor v objekte 44-17. Nový skladovací priestor IBC kontajnerov je zabezpečený kontinuálnym meraním koncentrácie znečistenia ovzdušia skladu, pomocou snímacieho zariadenia dodaného fy Dräger.

Ing. Ernest Bleho, ÚV Organika, OTR
Foto: Róbert Mojzes, ÚV Organika, FEaS

Doterajšie skladové priestory v objekte 44-02

Vyhodnocovacie zariadenie na meranie koncentrácie znečistenia ovzdušia skladu horľavín

Nové skladové priestory v objekte 44-17

Zaujímavosti

Protihavarijný výcvik na Čpavku 4

Uskutočnil sa 24. mája, pričom precvičovaným havarijným scenárom bol únik čpavku z úplne porušeného potrubia DN 80 mm pri zariadení V 511 a jeho toxický rozptyl. Počítalo sa s tým, že v zariadení sa nachádza 6 ton kvapalného čpavku, ktorý porušeným potrubím vytečie, vytvorí kaluž a tiež oblak, ktorý sa bude šíriť v smere vetra. Nebezpečné dosahy bez havarijnej odozvy by boli až do vzdialenosti 4100 metrov od kaluže.

Výcviku sa zúčastnili pracovníci prevádzky Čpavok 4, oddelenia dispečingu, Závodného hasičského útvaru (ZHÚ) - Hasičská stanica Šaľa, pracovníci Strážnej bezpečnostnej služby, ako aj osoby nachádzajúce sa v červenej zóne prevádzky Čpavok 4 a v blokoch 53, 52, 63, 62, 61, ktoré boli počas cvičenia evakuované.

V rámci výcviku boli pracovníkmi prevádzky Čpavok 4 precvičené činnosti v prípade vzniku závažnej priemyselnej havárie, ako sú použitie plynotesných oblekov, autonómnych dýchacích prístrojov, filtračných masiek s núteným obehom, zisťovanie miesta úniku prostredníctvom detekčných prístrojov, vyhlásenie poplachu, ohlásenie udalosti, komunikácia s oddelením dispečingu, ako aj komunikácia so zasahujúcou jednotkou ZHÚ.

Pracovníkmi ZHÚ boli precvičené hlavne prieskum, vytýčenie nebezpečnej zóny, činnosti smerujúce k likvidácii toxického mraku, ako aj k zníženiu koncentrácie amoniaku izoláciou penovým kobercom a zriedovanie a zrážanie vodnou clonou. Veľká pozornosť bola venovaná koordinácii činnosti s pracovníkmi samotnej prevádzky.

Pracovníci dispečingu riadili prostredníctvom podnikového rozhlasu evakuáciu osôb z ohrozených zón, ako aj reguláciu pohybu osôb po podniku, a informovali susediace podniky, ktoré nie sú vybavené podnikovým rozhlasom.

Zároveň boli uzavreté vstupy do podniku a vybrané cestné komunikácie na cca 5 minút.

Havarijná pripravenosť preverovaná protihavarijnými výcvikmi je nenahraditeľnou časťou riadenia činnosti v oblasti prevencie závažných priemyselných havárií. Zvládnutie havarijných stavov zvyšuje bezpečnosť podniku a jeho okolia, ako aj osôb, ktoré sa v podniku a v ohrozenom okolí nachádzajú.

Ing. Anton Marci, ÚGR, OBTS
Foto: Juraj Kovács, ÚV Anorganika, Čpavok 4

Výcvik zlaňovacích techník

Hasiči a práce vo výškach

Vykonávanie prác vo výškach pomocou špeciálnej horolezeckej a speleologickej techniky je dôležitou súčasťou špecializovanej prípravy našej hasičskej jednotky. Len dobre pripravení, vycvičení a zohratí hasiči sú schopní bezpečne zachraňovať osoby z výšok alebo naopak, z rôznych šácht a priestorov umiestnených pod úrovňou terénu. Nakoľko hasiči v Dusle často vykonávajú rôzne asistenčné a zabezpečovacie práce vo výškach, zainteresovaní pracovníci im tak môžu plne dôverovať.

Špecializovaná príprava na takéto práce sa uskutočňuje každoročne a nebolo to inak ani tento rok. V dvoch májových termínoch lezecké skupiny zo Závodného hasičského útvaru z pracoviska v Šali absolvovali v náročnom prostredí okolia Kremnice, pod dohľadom skúsených a profesionálnych inštruktorov, aktualizačnú odbornú prípravu - praktické a vedomostné skúšky.

Odborná príprava pozostávala zo základov lezenia zdola, istenia prvolezca, použitia a zapínania istiacich prvkov, správneho nadväzovania na lano, použitia správnej techniky zachytenia pádu osoby, kde a ako pri istení stáť, vyslobodenia a evakuácie zranenej osoby, ale najmä zásad bezpečnosti lezcov, ale aj zachraňovaných. Počas tejto prípravy boli splnené všetky zadané úlohy a jej účastníci sú pripravení zdolať tie najnáročnejšie úkony v prípade mimoriadnych alebo aj iných udalostí, ktoré sa môžu v našom podniku vyskytnúť.

Text a foto: Martin Nahácky, ÚGR, ZHÚ Šaľa

Záchrana osoby z výšky pomocou nosidiel

Daniel Vašš a chemická olympiáda

Začiatkom marca 2023 sa uskutočnilo na Technickej univerzite v Košiciach (TUKE) celoštátne kolo chemickej olympiády, kam som bol pozvaný ako člen autorského kolektívu, ktorý má na starosti úlohy pre Chemickú olympiádu na Slovensku.

K organizovaniu olympiád som sa dostal hlavne vďaka môjmu zanieteniu pre chémiu. Na podnet učiteľky chémie som sa od prvého ročníka strednej odbornej školy chemickej zúčastňoval chemickej olympiády. Od druhého ročníka bola moja účasť v celoslovenskom kole ukončovaná na popredných priečkach. V poslednom ročníku som dokonca postúpil na medzinárodnú súťaž Grand prix chimique v chorvátskom Záhrebe, kde som mal na dosah medailové umiestnenie.

Po ukončení Slovenskej technickej univerzity, Fakulty chemickej a potravinárskej technológie, som svoj profesionálny život odštartoval v Dusle. Krátko nato ma oslovila vedúca autorského kolektívu chemickej olympiády, či sa nechcem zapojiť ako recenzent úloh. Prijal som to ako zaujímavú výzvu a počas prvých troch rokov som recenzoval autora časti úloh nazvanej Všeobecná a fyzikálna chémia. A keďže aj v autorskom kolektíve nastáva generačná výmena, postúpil som na pozíciu autora časti chemickej olympiády.

Súťaž určená pre stredné školy je rozdelená do kategórií podľa ročníkov - Junior (2. a 3. ročník) a Senior (3. a 4. ročník) a má tri kolá. V prvom študijnom kole sa žiaci pripravujú vo vybraných okruhoch úloh. Následne v školskom kole dochádza k výberu, z ktorého postupujú prví traja do kola celoslovenského, trvajúceho tri dni. Prvý deň sa koná praktická časť v laboratóriu, druhý deň teoretická časť a nakoniec vyhodnotenie.

Daniel Vašš

Praktická časť pozostáva z pokusu, najčastejšie syntézy vybranej látky spojenej s jej analýzou, napríklad titráciou. Hodnotí sa nielen výsledný produkt, ale aj presnosť analýz, celková práca, zručnosť a je tiež potrebné zvládnuť výpočty pre navážky a prípravu analytických roztokov. Teoretická časť sa v priebehu rokov menila, v súčasnosti sa skladá z častí: organická chémia, prírodné látky a biochémia, všeobecná a fyzikálna chémia. Jednotlivé úlohy je možné nájsť na oficiálnej stránke organizácie NIVAM.

Snahou organizátorov je zapojenie čo najväčšieho počtu stredných škôl z celého Slovenska aj Česka, pričom stredných odborných škôl je podstatne menej ako gymnázií, teda aj počty zapojených žiakov sú veľmi odlišné. V celoslovenskom kole sa sústreďuje približne 25 gymnazistov a 20 „chemikov“. Motiváciou pre zúčastnených sú finančné i vecné ceny a následný postup na takzvané prípravné sústredenie, kam postupuje z každej súťaže približne prvých desať súťažiacich. Tam sa uskutočňuje príprava na postup do medzinárodnej súťaže International Chemistry Olympiad pre gymnazistov a Grand prix chimique pre študentov stredných odborných škôl, kam postupujú traja vybraní.

Za 15 rokov, odkedy som postúpil od súťažiaceho na autora, záujem o štúdium chémie na stredných odborných školách badateľne poklesol. V súčasnosti je už málo „fungujúcich“ odborných škôl a aj tie sú zväčša zamerané na iné profesie, nie čisto na chémiu. Tento trend sa prejavuje aj u nás v Dusle, kde máme v poslednom období vážny problém s nástupom mladej generácie.

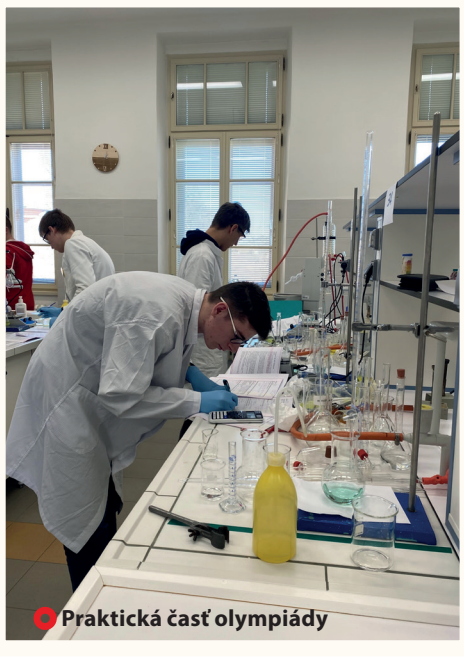

Praktická časť olympiády

Preto chcem týmto spôsobom prispieť k istej popularizácii chémie a nadviazať kontakty so školami, ktoré nám môžu byť prospešné pri výbere budúcich zamestnancov. Jedným z nasledujúcich krokov bude snaha o zorganizovanie exkurzie súťažiacich v chemickej olympiáde v našom podniku.

Dúfam, že môj záujem o chémiu môže vyústiť k užšej spolupráci so strednými školami v našom okolí a že sa nám podarí trochu omladiť duslácky kolektív.

Ing. Daniel Vašš, ÚV Anorganika, OTR
Foto: Archív MIVAM

Zaujímavosti o zamestnancoch

Mária Gálová

Ocenená za dlhoročné pracovné pôsobenie

V priestoroch Župného domu v Nitre sa 24. mája 2023 konalo slávnostné odovzdávanie ocenení za rok 2022: Zdravotník roka – zdravotníckym pracovníkom Nitrianskeho samosprávneho kraja (NSK) a Starostlivý anjel – zamestnancom zariadení sociálnych služieb NSK pod záštitou jeho predsedu Ing. Branislava Becíka, PhD.

Ocenenie Zdravotník roka 2022 v kategórii Zdravotná sestra si z rúk predsedu NSK prevzala Mária Gálová, vedúca sestra našej polikliniky.

Pani Mária Gálová má 39-ročnú prax v zdravotníctve. Po skončení štúdia na Strednej zdravotníckej škole v Trnave, odbor Detská sestra, v roku 1982 nastúpila na detské oddelenie OÚNZ v Trnave, kde pracovala päť rokov.

V rokoch 1987-1988 pracovala v Ústave sociálnej starostlivosti pre deti a dospelých v Šoporni ako sestra, neskôr ako staničná sestra.

V roku 1989 nastúpila do Rekondičného sanatória v Šoporni, kde po zvýšení kvalifikácie pracovala ako rehabilitačná pracovníčka.

Od roku 1999 pracuje na našej poliklinike v Dusle, najskôr ako zastupujúca sestra na všetkých oddeleniach, od roku 2001 ako vedúca sestra polikliniky.

V roku 2004 si zvýšila kvalifikáciu a ukončila štúdium všeobecnej diplomovanej sestry na Strednej zdravotníckej škole.

Svoje profesionálne a ľudské kvality potvrdzuje prístupom k pacientom a kolegom. Aktívne sa zúčastňuje činnosti Slovenskej komory sestier a pôrodných asistentiek (SKSaPA) ako prezidentka regionálnej komory.

V roku 2008 bola ocenená na regionálnej úrovni SKSaPA ocenením Biele srdce. V roku 2012, pod záštitou prezidenta SKSaPA, na celoslovenskej úrovni získala ocenenie Biele srdce a prijal ju prezident Slovenskej republiky.

V roku 2016 bola ocenená predsedom Trnavského samosprávneho kraja za prácu a rozvoj v ošetrovateľstve.

V roku 2019 získala ocenenie Nadácie AGROFERT v ankete Pomáhame srdcom za dlhoročnú spoluprácu s Domovom sociálnych služieb pre deti a dospelých v Šoporni – Štrkovci, za svoj empatický vzťah k zdravotne postihnutým klientom. Viac ako 33 rokov sa zúčastňuje aktivít, ktoré Domov sociálnych služieb organizuje. Tak vzniklo krásne priateľstvo. „Kto raz získa vzťah k postihnutým deťom, má ho na celý život“.

V roku 2022, pri príležitosti 20. výročia založenia SKSaPA, získala ocenenie za obetavú prácu v komore.

Pracuje tiež ako prezidentka pobočky Slovenskej únie proti osteoporóze v Šali.

V pracovnom kolektíve si vysoko ceníme jej profesionalitu, prirodzenú autoritu, všestrannosť, organizačné schopnosti, to všetko spojené s citlivým a láskavým prístupom.

Milá Marika, srdečne Ti blahoželáme k oceneniu a dôstojnej reprezentácii a zároveň želáme všetko najlepšie k životnému jubileu.

MUDr. Antónia Vážna, vedúca Odboru CZS
Foto: archív Márie Gálovej

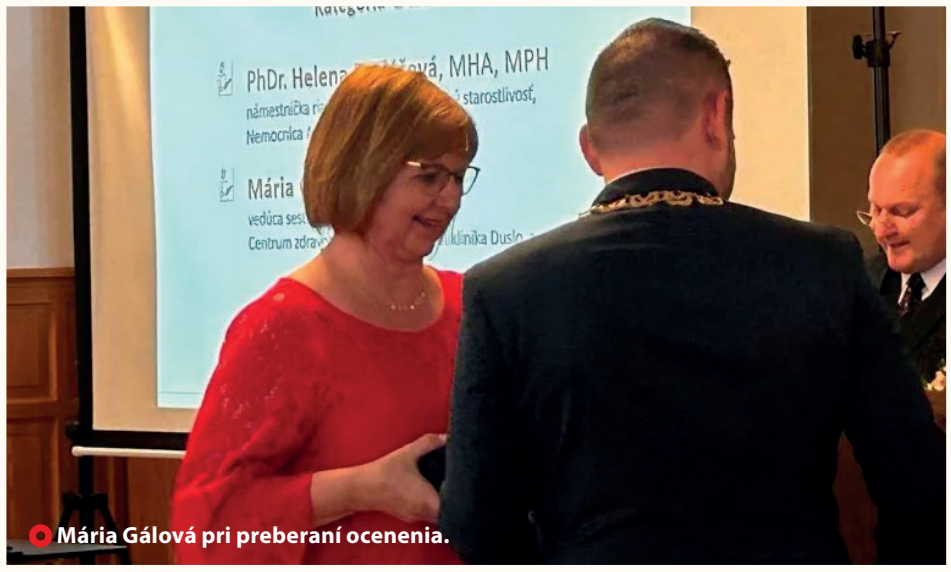
Mária Gálová pri preberaní ocenenia.

Monika Klinková

Monika Klinková, farmaceutická laborantka so špecializáciou v odbore lekárenstvo, pracuje v Lekárni Duslo už viac ako 15 rokov.

Je absolventkou Strednej zdravotníckej školy, odbor farmaceutický laborant, neskôr absolvovala atestačné štúdium v odbore lekárenstvo na Slovenskej zdravotníckej univerzite.

Ako uvádza v časopise Teória a prax farmaceutický laborant, pani Klinková je v Lekárni Duslo súčasťou malého, ale húževnatého kolektívu. Ako každý z nás, v práci trávi veľa času a je nesmierne rada, že pracuje s perfektným tímom. Vždy si poradia, pomôžu, podporia sa. Kolektív lekárne zaobstará pre pacientov aj nemožné, za čo do veľkej miery vďačia silnému zamestnávateľovi – spoločnosti Duslo.

Práca v lekárni je pre pani Moniku Klinkovú zaujímavá a veľmi ju baví. Klientom rada pomôže, poradí a snaží sa o to, aby každý odišiel z lekárne spokojný.

Jej krédom je: „Životná výhra je, keď nás naša práca baví“.

Viac o pani Klinkovej sa dočítate na ***https://www.duslo.sk/sk/napisali-o-nas/2023-monika-klinkova***

Foto: Juraj Kovács, ÚV Anorganika, Čpavok 4

Ing. Jozef Vižďák

V rámci XVI. ročníka podujatia Fórum inžinierov a technikov Slovenska 2023 – FITS 2023 sa 16. marca 2023 v Košiciach, pod záštitou a za priamej účasti vtedajšieho ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR Jána Horeckého, uskutočnilo medzinárodné podujatie Deň ESA na Slovensku (ESA Day in Slovakia). Bolo to najmä z dôvodu, že Slovenská republika sa nedávno stala pridruženým členom Európskej vesmírnej agentúry.

Konferencie sa zúčastnilo viac ako 160 odborníkov zo Slovenska i zo zahraničia. Odborná časť konferencie obsahovala niekoľko vystúpení domácich i zahraničných účastníkov, súčasťou podujatia boli aj diskusné fóra.

V slávnostnej časti programu konferencie boli členom Zväzu slovenských vedeckotechnických spoločností (ZSVTS), za ich aktívnu a obetavú prácu na poli vedy a techniky, odovzdané ocenenia.

Náš spolupracovník Ing. Jozef Vižďák bol ocenený Čestným uznaním ZSVTS, k čomu mu srdečne blahoželáme.

Foto: Archív Jozefa Vižďáka

Jozef Vižďák pri preberaní ocenenia.

Ing. Kvetoslava Trenčianska

TOP manažérka rebríčka FORBES Ženy v biznise 2023

Magazín FORBES každoročne oceňuje výnimočné ženy, ktoré dominujú slovenskému biznisu. Pri zostavovaní tohtoročného rebríčka FORBES Ženy v biznise 2023 sa brali do úvahy finančné ukazovatele spoločností za rok 2021.

Do rebríčka TOP 10 manažérok boli bez určenia poradia zaradené slovenské a zahraničné top manažérky, ktoré aktívne pôsobia vo firmách podnikajúcich na Slovensku. Jednou z nich je finančná riaditeľka a členka predstavenstva našej spoločnosti Ing. Kvetoslava Trenčianska.

Ocenené top manažérky a podnikateľky, Ing. K. Trenčianska štvrtá zľava.

Foto: Forbes/Marek Mucha

Zaujímavosti

Hobby nášho kolegu

Gábor Bucsek – vášnivý rybár

Študoval som na Strednej odbornej škole technickej v Galante odbor autoopravár – elektrikár. Po skončení školy som sa zamestnal v Bekaerte v Sládkovičove ako operátor výroby, neskôr vo Volkswagene Slovakia ako montážny pracovník.

V roku 2016 som nastúpil do Dusla na prevádzku UGL, kde som pracoval ako vonkajšia obsluha. Po opätovnom nástupe v roku 2022 pracujem na výrobni LAD ako obsluha zariadenia.

Čo Vás priviedlo k Vášmu koníčku?

S rybárstvom som sa dostal do kontaktu už v detstve, približne v mojich šiestich rokoch. Viedol ma k nemu dedko, vášnivý rybár. Začínal som ako každé dieťa – s malou udičkou a plaváčikom. Prvé rybky, ktoré sa mi podarilo chytiť, boli malé rybičky z miestneho kanála. Veľmi ma to očarilo. Páčila sa mi vôňa rýb a celkovo čas strávený v prírode. Vo veku okolo desiateho roka ma krstný otec zobral na ryby a vtedy sa mi podarilo chytiť svojho prvého kapra. Vedel som, že toto je smer, ktorým sa chcem uberať. Na Vianoce som od krstného otca dostal prvú základnú výbavu, čo ma veľmi potešilo. Začal som sa od neho učiť základné veci – viazanie uzlov, háčikov, rozpoznanie záberov, rozmotávanie uzlov, ochranu rýb a ďalšie zručnosti, ktoré patria k rybárstvu.

Aké vybavenie používate, v akých disciplínach súťažíte?

Ako čas plynul a rybárstvo sa zdokonaľovalo, prišli nové veci, ako je nepochybne boilies. Boilies sa za posledných 30 rokov stal najrešpektovanejšiou nástrahou na lov kaprov, a to hlavne tých veľkých. Je totiž nástrahou, ktorá dokáže účinne selektovať menšie ryby a umožní chytiť tú životnú. Okamžite ma to očarilo a vymýšľal som vlastné receptúry na boilies, vlastné krmivá…

Zamestnal som sa, kúpil si čln a nové náradie na modernú kaprárinu. Prišiel rok 2015 a s ním prvá účasť na kaprárskom maratóne International Balaton Curp Cup (IBCC) na maďarskom Balatone. Zúčastnil som sa ho s krstným otcom a bratrancom. Nabrali sme skúsenosti, pre nás veľmi dôležité, nakoľko sme tam ešte nikdy nechytali.

Nezabudnuteľná udalosť

V roku 2021 sme sa zúčastnili na IBCC v novom zložení a mali sme úspech. Ten rok bol kľúčový. Asi v polovici pretekov mi prišla radostná správa, ktorá sa mi vryla hlboko do pamäti – narodil sa mi syn. V tej chvíli som vedel, že ak aj nevyhráme, ja som i tak víťazom.

Najviac cenený doterajší úspech

Preteky na IBCC mi natoľko učarovali, že v roku 2022 sme sa vrátili a obsadili 3. miesto v sektore TB – baits. Mali sme z toho ohromnú radosť.

V tomto roku sme sa pretekov opätovne zúčastnili, v rovnakom zložení ako v rokoch predošlých, pod názvom tímu Andrafish & Pirkobaits SK. Z roka na rok boli preteky IBCC populárnejšie a v tomto roku súťažilo 255 tímov z celého sveta. Na pretekoch sme obstáli dôstojne a v celkovom počte ulovených rýb sme sa umiestnili na 2. mieste. To bol náš vrchol, keď sa nám podarilo medzi špičkou – kaprármi z celého sveta, dosiahnuť krásne umiestnenie. Sedem dní tvrdej driny s minimom spánku a veľkou bojovnosťou a odhodlanosťou sme vytrvali a oplatilo sa. IBCC sú totiž najväčšie svetové preteky.

Veľké ďakujem patrí aj môjmu tímu, s ktorým sme to zvládli s veľkou profesionalitou.

Aké sú Vaše plány do budúcnosti?

Chcem sa zlepšovať a spolu s tímom dosahovať lepšie výsledky. Ryby sú totiž čoraz „prefíkanejšie“, klasické návnady sú už menej efektívne.

Prvé cenné trofeje / body pretekov v roku 2023 – kapre s hmotnosťou 17 a 13 kg (Gábor Bucsek vľavo)

Cena pre tím za 2. miesto v roku 2023 (Gábor Bucsek vľavo)

Mojím cieľom je účasť na medzinárodnej kaprárskej súťaži World Carp Classic, ktorá sa koná raz ročne na francúzskom jazere Lac de Madine, kde by som chcel obsadiť poprednú priečku.

Na záver ďakujem rodine, ktorá ma v tomto mojom koníčku podporuje a toleruje mi to. Všetkým rybárskym kolegom prajem veľa úspechov a množstvo úlovkov. Petrov zdar!

Gábor Bucsek, ÚVA, P LAD+TN
Foto: Archív autora

Pracovné a životné jubileá našich kolegov

Apríl, máj a jún 2023

Blahoželáme a prajeme pevné zdravie a pohodu

Pracovné jubileá

10 rokov práce v podniku

Chobot Drahoš	Úsek generálneho riaditeľa
Trenčianska Kvetoslava Ing.	Finančný úsek
Culinka Ladislav	Technický úsek
Hlavatý Jozef	Technický úsek
Kovačik Miroslav	Technický úsek
Sloboda Lukáš	Technický úsek
Lenčéš Ľubomír	Úsek nákupu a logistiky

15 rokov práce v podniku

Skalošová Zuzana Ing.	Finančný úsek
Ščípa Peter	Technický úsek
Urban Jozef	Technický úsek
Bača Peter	Úsek výroby anorganika
Ivančo Ján	Úsek výroby anorganika
Melko Slavomír	Úsek výroby anorganika
Michalko Ľuboš	Úsek výroby anorganika
Mikolaj Pavol	Úsek výroby anorganika
Šivecký Michal	Úsek výroby anorganika
Vajda Ján	Úsek výroby anorganika
Ďurík Ján	Úsek výroby organika

20 rokov práce v podniku

Chmelík Ľuboš	Úsek generálneho riaditeľa
Hatvanger Leonard	Technický úsek
Plevková Andrea Mgr.	Úsek nákupu a logistiky
Valiová Tatiana Ing.	Úsek nákupu a logistiky
Spišiak František	Úsek výroby anorganika

25 rokov práce v podniku

Kolenčík Dušan	Úsek výroby organika

30 rokov práce v podniku

Geday Ján	Úsek energetiky

35 rokov práce v podniku

Vyskoč Peter	Technický úsek
Zvalo Dušan Ing.	Technický úsek
Fazekasová Anetta	Úsek nákupu a logistiky
Gyuríková Hana	Úsek nákupu a logistiky
Kompasová Jana	Úsek nákupu a logistiky
Žiačko Juraj	Úsek nákupu a logistiky
Benyik Juraj	Úsek energetiky
Hložek Vladimír	Úsek energetiky
Liška Marián	Úsek výroby anorganika
Mišák Vladimír	Úsek výroby anorganika
Tóth Milan	Úsek výroby anorganika
Žatko Daniel	Úsek výroby anorganika
Mesároš Miloš	Úsek výroby organika
Mokráš Juraj	Úsek výroby organika

40 rokov práce v podniku

Gerhart Pavel	Úsek generálneho riaditeľa
Sýkora Ľubomír	Úsek energetiky
Miklóšová Oľga	Úsek nákupu a logistiky
Hanzelík Július	Úsek výroby anorganika
Horváth Roman	Úsek výroby anorganika
Lefant Miroslav	Úsek výroby anorganika
Ligač Miloš	Úsek výroby anorganika
Potočný Jozef	Úsek výroby anorganika
Vasilčík Miroslav	Úsek výroby anorganika
Bennár Stanislav	Úsek výroby organika
Slíž Miloš	Úsek výroby organika

Životné jubileum 50 rokov

Harmat Sebastián	Technický úsek
Hlatký Ladislav	Technický úsek
Lenčéš Marek	Technický úsek
Menyhartová Anikó	Technický úsek
Puskásová Marta	Úsek nákupu a logistiky
Tóthová Erika Mgr.	Úsek nákupu a logistiky
Soľava Marek Ing.	Úsek energetiky
Braunová Beáta	Úsek výroby anorganika
Máčik Peter	Úsek výroby anorganika
Fodor Peter	Úsek výroby organika
Lenčéš Erik	Úsek výroby organika
Uhlár Miroslav	Úsek výroby organika
Sipko Marián	Úsek výroby organika

Životné jubileum 60 rokov

Kollár Viliam	Úsek generálneho riaditeľa
Gálová Mária	Personálny úsek
Százová Eva Mgr.	Finančný úsek
Paľovčík Ján	Technický úsek
Tóth Peter	Technický úsek
Dömötörová Katarína Ing.	Úsek nákupu a logistiky
Korcová Jarmila	Úsek nákupu a logistiky
Nemčeková Mária	Úsek nákupu a logistiky
Števková Eleonóra	Úsek nákupu a logistiky
Vöröš Miloš	Úsek energetiky
Packa Peter	Úsek výroby anorganika
Tóth Milan	Úsek výroby anorganika
Bíro Pavel Ing.	Úsek výroby organika
Eliáš Štefan	Úsek výroby organika
Letko Štefan	Úsek výroby organika
Stanko Stanislav	Úsek výroby organika

Zamestnanci udelili zamestnávateľovi súhlas so zverejnením osobných údajov o dosiahnutom jubileu.

Miroslava Molnárová, Personálny úsek

Milí dusláci, máte hobby, s ktorým sa chcete pochváliť? Chcete poukázať na nedostatok a podnietiť jeho riešenie? Napíšte nám na noviny@duslo.sk. Reagovať budeme len na neanonymné otázky či podnety.

Milé kolegyne a kolegovia, podeľte sa s nami o Vaše letné zážitky a zapojte sa do súťaže o najkrajšiu fotografiu z tohtoročnej dovolenky. Fotografie zasielajte na noviny@duslo.sk do 9. septembra 2023.

Pridajte sa k nám na

facebook.sk/NaseDuslo

Zaujímavosti

Koža v lete

Ako ju ochránime?

Ľudská koža je výnimočný orgán. Tvorí hranicu medzi vonkajším a vnútorným prostredím, udržiava naše telo ako celok. A má mnoho ďalších funkcií. Chráni nás pred infekciami, je najväčším zmyslovým orgánom, „zásobárňou" vitamínu D, vody, tukov, reguluje telesnú teplotu a je zrkadlom nášho zdravia. Genetiku, vek či hormonálne zmeny, ktoré ju menia, neovplyvníme, jej ochrana je však v našich rukách. Najmä v letných mesiacoch si dajme záležať, aby netrpela.

Niekoľko rád, ako na to:

Vyhýbajme sa dlhodobému pobytu na priamom slnku

Najmä medzi 11. a 15. hodinou, keď je intenzita UV-B žiarenia najvyššia. Svetlá, neopálená alebo detská pokožka môže byť poškodená už po niekoľkých minútach. Pamätajme, že aj odrazené svetlo opaľuje (svetlý piesok, svetlé betónové plochy…). Takisto striedavá oblačnosť môže byť zradná.

Používajme ochranné odevy

Predovšetkým pokrývku hlavy - klobúk, čiapku, šatku… Lepšie chránia tmavé textílie, ich nevýhodou je prehrievanie vďaka absorpcii infračerveného žiarenia. Naopak tenké, biele či vlhké tkaniny chránia najmenej. Samozrejmosťou sú okuliare s UV-flitrom (slnečné alebo dioptrické).

Vyberme si vhodný opaľovací prípravok

Sunscreeny ochraňujú štruktúru a funkciu kože pred aktinickým (svetelným) poškodením. Pohlcujú a odrážajú až 95 % UV žiarenia. Väčšinou sú zamerané na UV-B oblasť, niektoré aj na UV-A, často je nutná kombinácia viacerých zložiek. Dnešný trh ponúka rôzne formy a balenia slnečnej kozmetiky, ako sú spreje, gély, mlieka, krémy, masti, tyčinky na pery… Pri výbere berieme do úvahy kožný fototyp, vek a miesto pobytu na slnku (voda, mesto, hory, pláž…). Čím má produkt vyššie SPF (sun protecting factor), tým lepšie chráni.

Použime dostatočné množstvo opaľovacieho krému

Opaľovací krém nanesme dvakrát, minimálne 20 minút predtým, ako vyjdeme na slnko. Potrebuje čas na to, aby sa vstrebal a naviazal sa na rohovú vrstvu kože.

Športové aktivity a aktivity vo vode

Použime špeciálny vodovzdorný opaľovací krém. Pri kúpaní, ale i kvôli poteniu, dochádza k zmývaniu prípravku. „Water-resistant" vydržia 40-minútové kúpanie, „water-proof" až 80 minút.

Dlhší pobyt na slnku

Opakovane nanášajme ochranu na najviac exponované miesta, ako sú uši, nos, pery, brada, priehlavky.

Spálenú kožu ošetrime

Prikladajme studené obklady a používajme špeciálne prípravky po opaľovaní, ktoré chladia a upokojujú kožu. Predchádzame tým bolesti a zápalu.

Dodržiavajme pitný režim

Čo dodať na záver?

Rovnako ako inde, aj tu platí zásada „všetko s mierou". Pri znalosti svojho fototypu, správnom vyhodnotení klimatických podmienok a zodpovedajúcej ochrane môžeme prežiť spokojnú slnečnú dovolenku bez strachu zo spálenia a znepokojujúcich následkov.

Viete, aký ste fototyp?

Termín fototyp sa často používa v súvislosti s opaľovaním a slnečnou ochranou. Podľa správnej kategorizácie by sme mali lepšie pochopiť, ako sa naša pokožka správa na slnku, a tým zároveň predísť neželanému spáleniu a ďalším negatívnym vplyvom UV žiarenia.

Slovo fototyp definuje známa Fitzpatrickova škála, ktorú v roku 1975 vyvinul dermatológ Thomas B. Fitzpatrick. Na škále klasifikoval základné typy pleti a ich reakcie a správanie na slnečnom žiarení.

Riziká spojené s častým spálením sa týkajú všetkých šiestich fototypov. Najväčší pozor si musia dávať ľudia svetlej pleti, pretože im slnko môže spôsobiť vážne bolestivé spálenie.

S použitím externých zdrojov spracovala MUDr. Jana Vnuková, CZS
Ilustračné foto: internet

Fitzpatrickova škála

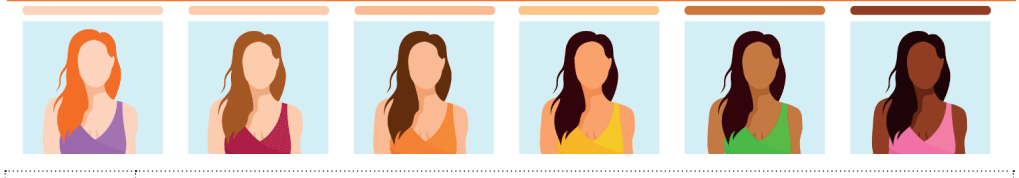

Fototyp I	K prvému fototypu, nazývanému aj keltský typ, patria ľudia s veľmi svetlou pokožkou. Majú blond alebo ryšavé vlasy, zväčša modré alebo zelené oči, zriedkavo hnedé. Spália sa už po krátkom pobyte na slnku, niekedy už po 10 minútach. Po spálení pokožka len zriedkavo zhnedne.
Fototyp II	Druhý, európsky typ, má tiež svetlú pleť, hnedé, ryšavé alebo tmavšie blond vlasy. Spáli sa tiež pomerne rýchlo, môže zhnednúť, ale len mierne.
Fototyp III	Tretí fototyp, nazývaný aj európsky typ s tmavšou pleťou, má jemne tmavšiu pleť než predchádzajúci. Charakteristické sú preň hnedé oči a hnedé či gaštanové vlasy. Spáli sa pomalšie, až po 40-50 minútach na slnku. Pleť zriedkavo sčervenie, zvyčajne sa opáli dohneda.
Fototyp IV	Stredozemný typ - má tmavšiu pleť odtieňov hnedej alebo olivovej farby, tmavé vlasy a oči. Zo všetkých typov znáša slnečné žiarenie najlepšie, pokožka tohto typu takmer nikdy nesčervenie.
Fototyp V	K predposlednému typu patria ľudia, ktorí sa nikdy nespália, majú hnedú pokožku, tmavohnedé oči a tmavohnedé až čierne vlasy.
Fototyp VI	Ľudia veľmi tmavej až čiernej pleti, s tmavými očami a čiernymi vlasmi. Tiež sa nikdy nespália, to však neznamená, že silné slnečné žiarenie pre nich nie je nebezpečné.

Sokol myšiar zachránený

Staráme sa aj o najzraniteľnejších

Na Úseku energetiky, Prevádzka pomocných energií, v objekte 23-04, sa v máji realizoval nábeh deliaceho zariadenia SP/98 pre výrobu ochranného dusíka. Pri nábehu sa predpokladalo vypúšťanie dusíka cez výduch, kým zariadenie nebude v ustálenom stave. Do výduchu sa ale cez poškodenú mriežku dostal Sokol myšiar, ktorý tam zahniezdil a zniesol štyri vajíčka. Aby sme vypúšťaným dusíkom dravca neusmrtili, činnosti boli prerušené do nasledujúceho dňa, kým sa nezabezpečil presun vajíčok.

Presťahovanie vajíčok

Je to komplikovaný proces. Chránené druhy sa v takýchto prípadoch najčastejšie nechávajú vyhniezdiť. V prácach možno pokračovať až po vyletení mláďat. Iba výnimočne, keď je v ohrození samotný život dravca alebo vajíčok, čo bolo aj u nás v Dusle, je premiestnenie povolené. V takom prípade ale nie je vhodné zachraňovať vajíčka svojpomocne. Je dôležité kontaktovať príslušný Okresný úrad alebo Štátnu ochranu prírody. Premiestniť vajíčka a akokoľvek s nimi manipulovať môže len osoba, ktorá má na takýto druh činnosti udelenú výnimku zo zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Odber a presun vajíčok zabezpečil ochranár Matúš Kováč.

Vajíčka nemôžu byť priamo dokladané do adoptívnych hniezd, pretože sa nedá bezpečne zistiť, v akom štádiu inkubácie sú dokladané pôvodné vajíčka. Z toho dôvodu boli vajíčka presunuté do inkubátora. Pri záchrane vajíčok hral veľkú úlohu čas, pretože museli byť premiestnené do natemperovaného inkubátora v čo najkratšom čase (do cca 40 minút).

Vajíčka v inkubátore.

Koordinácia nevyhnutná

Veľkú pomoc pri rýchlom presune vajíčok zohral náš hasičský útvar, ktorý pristavil plošinu. Záchrana by však nebola možná bez príkladného upozornenia zamestnancov na prítomnosť hniezda, za čo im patrí vďaka.

Vajíčka boli pred vložením do inkubátora presvietené ovoskopom, pričom sa zistilo, že išlo o čerstvo znesené vajíčka. Po ďalších desiatich dňoch sa takisto ovoskopom zistilo, že dve vajíčka boli čisté a bez zárodku, ďalšie dve oplodnené. Momentálne sa mláďatká v dvoch oplodnených vajíčkach už ozývajú a začínajú sa vykľubávať von. Po vyliahnutí budú ešte 4-5 dní v opatere ochranárov a následne budú presunuté do adoptívneho hniezda v rovnakom štádiu inkubácie, do ktorého sa cca týždeň po vyliahnutí mláďatká vložia. Budú tak vychovávané a socializované v rámci vlastného druhu, čo je pre ne najlepšie možné riešenie.

Do jedného hniezda náhradného rodičovského páru však možno doložiť iba toľko mláďat, aby ich celkový počet v hniezde nepresiahol šesť jedincov. Rodičia by inak mali problém uživiť viac mláďat.

Ochranárom i mláďatkám držme palce, nech to všetko úspešne zvládnu.

Sokol myšiar (Falco tinnunculus)

Ľudovo je nazývaný tiež pustovka či poštolka. Je to menší sokol žijúci na celom našom území. Tak ako všetky voľne žijúce vtáky, s výnimkou mestského holuba, je u nás zákonom chránený. Po Myšiakovi hôrnom je to náš najbežnejší dravý vták. Je to stály až prelietavý druh, iba malé percento jedincov sa sťahuje južnejším smerom. Veľkosťou ho možno prirovnať k hrdličke. V prírode ho ľahko spoznáme podľa charakteristického trepotavého letu na jednom mieste, keď loví hraboše, svoju najčastejšiu korisť. Tie tvoria až 90 % jeho potravy.

Často sedáva na stĺpoch, elektrických drôtoch a stromoch v otvorenej krajine, najmä na rovinách a pahorkatinách s poľami, lúkami a pasienkami, prerušovanými stromoradiami, skupinami stromov a poľnými hôrkami. Vyhýba sa hustým lesom.

Vlastné hniezda si nestavia, pre zahniezdenie mu postačuje otvor v stene, črepník alebo výklenok. Okrem prírody tak hniezdi aj v mestách a na dedinách, zväčša na vysokých budovách, komínoch, stožiaroch a rôznych konštrukciách s výčnelkami. Jeho početnosť u nás sa odhaduje na približne 5-tisíc párov.

Hniezdiť začína najčastejšie koncom apríla a v máji. Štyri až šesť vajec znáša v intervale jedného až dvoch dní. Výnimočne môže Sokol myšiar zahniezdiť aj dvakrát za rok.

Najvážnejšími negatívnymi faktormi, ktoré ho u nás ohrozujú, sú vystreľovanie hniezd, otravy po trávení hlodavcov rodenticídmi a úhyny na elektrických stĺpoch po zasiahnutí elektrickým prúdom.

Tieto malé sokoly sú pre nás veľmi užitočné. Jeden jedinec uloví priemerne 700 hrabošov a iných drobných zemných cicavcov za rok. Takto pre nás zachráni cca 1,5 tony obilia alebo krmovín ročne. Podľa výskumníkov, ktorí sa zoberajú drobnými zemnými cicavcami, približne toľko ton skonzumuje spomínané množstvo hrabošov za rok.

Ing. Richard Katunský, TÚ, OŽPaOZ
Foto: Mgr. Matúš Kováč, ochranár